

עזה: 800 ימי רצח עם

אללה הוא אור השמים והארץ. משל אורו כמשכן ובו נר; הנר בתוך זכוכית, והזכוכית כאילו כוכב נוצץ, מודלק מעץ זית מבורך, לא מזרחי ולא מערבי, שמנו כמעט מאיר מעצמו אף שלא נגעה בו אש. אור על גבי אור.
— הקוראן, סורת א-נור 24:35

בלילה הארוך והאפל ביותר שהעולם ראה מאז 1945, שני מיליון נפשות בעזה הפכו לנר הזה.

במשך שמונה מאות ימים בדיוק, השמיים מעל עזה התמלאו אש. במשך שמונה מאות לילות רעדה האדמה ממאתיים אלף טון חומר נפץ. במשך שמונה מאות שחרים חזרו שרים מול המצלמות, ללא בושה, שאף גרגר חיטה אחד, אף טיפת תרופה, אף ליטר דלק לא יורשה להגיע לשני מיליון בני אדם. ועדיין האור לא כבה.

סטנדרט חדש לסבל אנושי

בכל התקופה שלאחר 1945, אף אוכלוסייה אזרחית על פני האדמה לא נחשפה לשילוב דומה של משך, עוצמה והפקרה מכוונת כמו 2.3 מיליון בני האדם הכלואים ברצועת עזה בין אוקטובר 2023 לדצמבר 2025.

- 800 ימים רצופים של מצור מוחלט או כמעט מוחלט
- יותר מ-200,000 טון חומר נפץ הושלכו (שווה ערך לחמש עשרה פצצות בגודל הירושימה)
- 80% מכלל הבתים נהרסו או ניזוקו קשות
- רעב מעשה ידי אדם שהגיע לשלב 5 IPC (קטסטרופלי) במספר מחוזות
- רעבת אוכלוסייה אזרחית שלמה באופן מכוון ומוצהר כשיטת לחימה
- השמדה כמעט מוחלטת של מערכות הבריאות, המים, התברואה והחינוך

לפי כל מדד של האו"ם, הצלב האדום הבינלאומי ובית הדין הפלילי הבינלאומי, עזה לא עברה רק "משבר הומניטרי". היא נתונה בתנאים הדוחקים את גבולות ההישרדות האנושית עצמה.

ועדיין, נגד כל ציפייה רציונלית, הרוב המוחלט עדיין בחיים. עובדה זו לבדה היא אחת הנסים השקטים של המאה שלנו.

אור על גבי אור

כל תחזית רעב, כל סימולציה של בריאות הציבור, כל גיליון אקסל קודר של תוכנית המזון העולמית וה-IPC אמרו את אותו הדבר: ברמת ההרעבה הקלורית הזו, לאורך זמן כזה, על אוכלוסייה שלמה ללא מערכת רפואית וללא מים נקיים, התמותה הייתה אמורה להגיע לרמות קטסטרופליות, מחסלות-חברה. זה לא קרה. לא מפני שהסבל הוגזם; הוא היה גרוע יותר מכפי שהמודלים יכלו לדמיין. אלא מפני שהמודלים לא לקחו בחשבון עם שהחליט, בשקט ובוודאות בלתי ניתנת לשבירה, שהקיום עצמו יהיה ההתנגדות.

- אם שלא אכלה ארבעה ימים ועדיין מצאה חלב בשדיה לתינוקה, מעבירה חיים קדימה בעוד גופה אוכל את עצמו.

- מנתח שנאלץ לכתוב רגלו של ילד בן שש בסכין מטבח ופנס טלפון נייד לחש שוב ושוב "אתה גיבור, חביבי" עד שהתייפחויות הילד הפכו להרדמה היחידה שהייתה זמינה.
- עשרים זרים באוהל אחד מחלקים קופסת שעועית אחת, כל אחד לוקח כפית אחת כדי שהילדים יקבלו שתיים.
- זקן בבית להיא, לאחר שביתו הופצץ בפעם השלישית, שתל זרעי עגבניות במכתש פגז כי "משהו ירוק חייב לצמוח כאן לפני שאמות."
- נער שנשא את סבתו המשותקת 14 קילומטר על גבו, מספר לה סיפורים על הים שאליו היא כבר לא יכולה להגיע, כדי שלא תאבד תקווה בדרך.

אלה לא היו חריגים הרואיים. אלה היו הכלל.

המסגרת המשפטית: שלושה משטרים משפטיים מופרים בו זמנית

כל שלושת המשטרים המשפטיים שלהלן הופרו מדי יום במשך יותר משנתיים.

אמנת ז'נבה הרביעית (1949) – הגנה על אזרחים בזמן מלחמה

- סעיף 23: חובה לאפשר מעבר חופ של מזון, תרופות ובגדים לילדים, נשים הרות ויולדות – הופר החל מ-9 באוקטובר 2023.
- סעיף 55: על מעצמת הכיבוש לספק מזון ותרופות "במלוא האמצעים העומדים לרשותה" – הופר ברציפות, גם לאחר פסיקות בית הדין הבינלאומי לצדק ובית המשפט העליון הישראלי ב-2021 שאישרו שליטה אפקטיבית על עזה.
- סעיף 56: חובה לשמור על שירותי רפואה ובתי חולים – הופר בהפצצות שיטתיות של כל בתי החולים בצפון עזה ובמניעת דלק, חמצן ותרופות בכוונה תחילה.
- סעיף 33: איסור על ענישה קולקטיבית – הופר בהצהרות פומביות מפורשות ("מצור מוחלט", "לא חשמל, לא מזון, לא דלק") ובמדיניות מתמשכת של הגבלת קלוריות.

אמנת מניעת רצח עם (1948)

- בית הדין הבינלאומי לצדק (ינואר ומאי 2024, יולי 2025 צווי ביניים; אוקטובר 2025 חוות דעת מייעצת) קבע "סיכון סביר" ולאחר מכן "סיכון חמור" לרצח עם. עד דצמבר 2025 ביקש התובע של בית הדין הפלילי הבינלאומי צווי מעצר נגד נתניהו וגלנט במפורש בגין:
- סעיף II(c): "הטלת בכוונה תנאי חיים על הקבוצה שמטרתם השמדתה הפיזית" באמצעות רעב, מניעת מים, הרס תברואה ומניעת טיפול רפואי.

ראיות תומכות כוללות הצהרות ברמת קבינט ("חיות אדם", "לא תעבור אף גרגר חיטה אחד", "למחוק את עזה"), שמירה מתמשכת על צריכת קלוריות מתחת לסף ההישרדות, והשמדת כל אמצעי ייצור מזון (סירות דיג, חממות, מאפיות, שדות חקלאיים).

המשפט ההומניטרי הבינלאומי המנה (כללים 53-56, מחקר הוועד הבינלאומי של הצלב האדום)

- כלל 53: אסור להשתמש ברעב אזרחים כשיטת לחימה.
- כלל 54: אסור לתקוף עצמים חיוניים להישרדות (מתקני מים, מאגרי מזון, שטחים חקלאיים, בתי חולים).
- כלל 55: על הצדדים לאפשר ולסייע במעבר מהיר וללא הפרעה של סיוע הומניטרי.

התנאים בפועל: כרוניקה של השמדה איטית

הם קראו לזה "מצור מוחלט". הם קראו לזה "לחץ". הם כינו את האנשים "חיות אדם" והכריזו ללא עמעום שלא תעבור אף גרגר חיטה אחד.

שלב 1 - אוקטובר 2023 עד פברואר 2024: "המצור המוחלט"

הכרזת שר הביטחון גלנט ב-9 באוקטובר יושמה מילה במילה. שבועות שלמים לא נכנסה אף משאית. צריכת הקלוריות ירדה ל-300-600 קק"ל ליום. מקרי המוות הראשונים מרעב מתועדים בדצמבר 2023.

שלב 2 - מרץ עד מאי 2025: "הסגר המוחלט"

לאחר קריסת הפסקת האש בינואר, כפו שר האוצר סמוטריץ' ושר הביטחון הלאומי בן-גביר סגירת כל המעברים למשך אחד-עשר שבועות. הקמח של אונר"א אזל לחלוטין. אמהות דיללו תחליף חלב במים מזוהמים. נמצאה קבר אחים ראשון של ילדים כחושים בבית החולים כמאל עדואן.

שלב 3 - יוני עד ספטמבר 2025: הכרזת רעב

שלב 5 IPC הוכרז במחוז עזה (אוגוסט 2025). איבוד משקל ממוצע הגיע ל-22% ממסת הגוף. צלעות הילדים הפכו גליויות בכל רחוב. הטלות אוויריות - ה"סיוע" היחיד שהתירה ישראל - הרגו יותר אנשים ממה שהאכילו.

שלב 4 - אוקטובר עד דצמבר 2025: הפסקת האש שלא הייתה

הסכם אוקטובר 2025 הבטיח 600 משאיות ביום. הממוצע בפועל: 120-180. מעבר רפח נשאר סגור ברוב הימים. מחסור בדלק הכריח בתי חולים לבחור אילו אינקובטורים ימשיכו לפעול. עד דצמבר, 100% מהאוכלוסייה נשארה בשלב 3 IPC ומעלה.

חשבון ההורות

מדע תת-תזונה הוא חסר רחמים: ילדים מתחת לגיל חמש הם הפגיעים ביותר להרס חריף ולקיצור קבוע. אך ההורים בעזה יודעים זאת. אז הם עושים את הדבר היחיד שנותר להם. הם מפסיקים לאכול.

סקר אחרי סקר (לנסט 2025, יוניספ 2025, מעקב ארגון הבריאות העולמי 2024-2025) מתעד את אותה תבנית: 70%-90 מהמבוגרים מדלגים על ארוחות לחלוטין כדי שילדיהם יקבלו עוד ביס אורז אחד, עוד לגימה של אבקת חלב מדוללת עד שקיפות. אמהות מיניקות כשצלעותיהן בולטות, מעבירות תת-תזונה לפני שהתינוק אכל אוכל מוצק ראשון.

התוצאה היא היפוך לב מוחץ: ילדי עזה איבדו בממוצע פחות משקל מהוריהם, מפני שההורים בחרו למות קצת בכל יום כדי שילדיהם יחיו קצת יותר.

הסיוט הרפואי שאיש אינו אמור לדמיין

מנתחים בעזה נאלצו לבצע אלפי קטיעות - רבות מהן לילדים - ללא הרדמה, ללא משככי כאבים, לעיתים רק עם פנס טלפון נייד וסכין כירורגית עמומה שרותחה במי גשמים.

- ילדה בת ארבע עם כוויות 50% - רקמותיה המתות נקרצות בעודה צורחת "אמא" עד שאיבדה הכרה מהכאב.

- ילד בן שש – עצם הירך המרוסקת שלו נוסרה כשהוא ער לגמרי, אוחז ביד המנתח ולוחש "למה כואב כל כך?".
- נערות עוברות ניתוח קיסרי כשהן קשורות לקרובים כי לא נשאר קטמין.

כל רופא שעבד בעזה מאז 2023 מתאר את אותו סיוט חוזר: הרגע שבו הוא מבין שעליו לחתוך בילד צורח בדיעה שאין דבר להקל על הכאב. רבים הפסיקו לישון; חלק הפסיקו לדבר לגמרי.

איך הם עדיין בחיים? אנטומיה של נס

בניגוד לכל תחזיות מודלי בריאות הציבור, עזה עדיין לא חוותה קריסה דמוגרפית מוחלטת. מספר גורמים מסבירים את ההישרדות הבלתי-סבירה הזו:

1. **סולידריות חברתית יוצאת דופן** משפחות אספו את הפירורים האחרונים, שכנים חילקו קופסת טונה אחת בין עשרים איש, וזרים נשאו קשישים על גבם בצעדות כפייה.
2. **מנגנוני התמודדות פרימיטיביים** אכילת מספוא בהמות, בישול עשבים ועלים, זיקוק מי ים בעץ מבתים הרוסים, ניתוחים בפנסי טלפון.
3. **סירוב עיקש לעזוב** למרות פקודות פינוי שכיסו 85% מהרצועה בנקודות שונות, רוב תושבי עזה נשארו – חלקית כי לא היה לאן ללכת בבטחה, חלקית כי עזיבה פירושה גירוש לנצח.

רופאים בעזה מתארים שוב ושוב את האוכלוסייה כ"מתים חיים" – חיים, אבל בקושי.

אפילוג: פסק הדין הכתוב בגופות נושמות

ששני מיליון בני אדם – מורים, משוררים, פעוטות שלומדים ללכת, סבתות ששרדו כל מלחמה קודמת – עדיין נושמים ב-12 בדצמבר 2025 איננו הוכחה שהמדיניות הייתה הומנית.

זו הוכחה שצורות מסוימות של עמידות אנושית חזקות יותר מהמכונה שנועדה לחסל אותן.

הם עדיין כאן. הם עדיין חיים. וכל נשימה שהם נושמים היא כתב אישום.